

ชื่องานวิจัย: บทเรียนการดำเนินงานสภาวัฒนธรรม

ผู้วิจัย: กาสัก เตชะชั้นหมาก และกานดา เตชะชั้นหมาก

ผู้สนับสนุนการวิจัย: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ปี: ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพการณ์และบทเรียน การดำเนินงานสภาวัฒนธรรม ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งถึงปัจจุบัน และ ๒) วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม โดยการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบกัน วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยบรรยาย โดยศึกษาจาก สภาวัฒนธรรม ๗๖๓ แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามคือประธานหรือเลขาธิการสภาวัฒนธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีคุณภาพในระดับสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (จำนวน ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้สถิติอ้างอิง โดยการวิเคราะห์ค่า สหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยการหาค่าอำนาจการทำนาย และสมการทำนาย และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยประยุกต์ใช้การวิจัยคุณภาพ โดยการศึกษาภาคสนาม ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การศึกษาเอกสาร และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จาก สภาวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการดำเนินงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ที่ได้รับการเลือกอย่าง เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๖ จังหวัด ใน ๖ ภูมิภาค คือ แพร่ เลย พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา กาญจนบุรี และกระบี่ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลและด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสร้างข้อสรุปด้วยการจำแนกชนิดข้อมูล

ผลการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

๑. สภาวัฒนธรรมมีสภาพการณ์และบทเรียนการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ เมืองประกอบของเครือข่ายภาคีสมาชิกครบทั้ง ๕ ภาคี

๑.๒ ประธานสภาวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เพศชาย ประกอบอาชีพหลักด้านธุรกิจ /กิจการส่วนตัว อยู่ในภูมิภาคที่สภาวัฒนธรรมตั้งอยู่ มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประธานสภาวัฒนธรรมนี้ ๒-๔ ปี เคยเป็นสมาชิกของสภาวัฒนธรรมนี้ และดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาวัฒนธรรม

๑.๓ ในรอบปีที่ผ่านมา มีประชุมคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม ๑ ครั้ง มีกรรมการที่มาประชุมจำนวนระหว่างร้อยละ ๕๐-๗๙ ของจำนวนกรรมการ โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด (ในฐานะฝ่ายเลขาธิการสภาฯ) เป็นผู้จัดระเบียบวาระเพื่อพิจารณาในการประชุม และรับมติจากการประชุมไปดำเนินการ โดยปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการจัดประชุม คือ ค่าใช้จ่ายในการประชุมไม่เพียงพอ โดยสอดคล้องกันในทุกประเภทของสภาวัฒนธรรม และในทุกภูมิภาค มีการประชุมสามัญของเครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรม ๑ ครั้ง มีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาประชุม จำนวน ระหว่าง

ร้อยละ ๕๐-๗๙ ของจำนวนภาคีสมาชิก โดยปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการจัดประชุมสามัญ คือ ค่าใช้จ่ายในการประชุมไม่เพียงพอ

๑.๔ มีสภาพการ ณ์และบทเรียน ในการดำเนินงาน ในระดับมาก ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ธรรมนูญสภาวัฒนธรรม ๒) คุณลักษณะของประธาน สภาวัฒนธรรม ๓) การดำเนินการของ คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม และ ๔) คุณภาพการประชุมสภาวัฒนธรรม

๑.๕ มีสภาพการ ณ์และบทเรียน ในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การดำเนินงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ๒) การพัฒนาสภาวัฒนธรรม ๓) การได้รับการส่งเสริม / สนับสนุนในการดำเนินการ และ ๔) การบรรลุวัตถุประสงค์ของสภาวัฒนธรรม

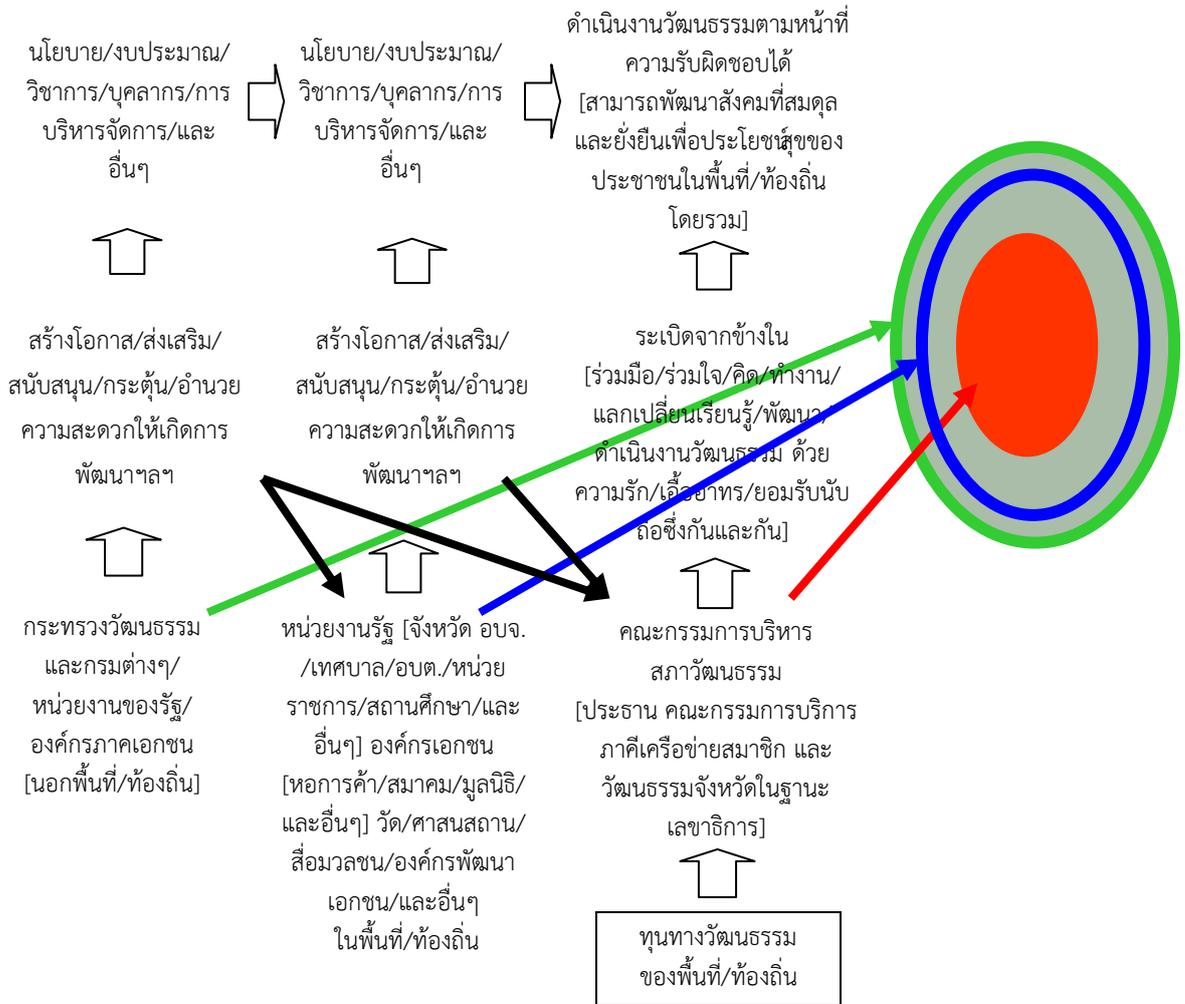
๒. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๑) การได้รับการ ส่งเสริม/สนับสนุนในการดำเนินการของสภาวัฒนธรรมจาก หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในพื้นที่/ท้องถิ่น [X_{๑๒}] ๒) การได้รับการส่งเสริม /สนับสนุนในการดำเนินการของสภาวัฒนธรรม จากกระทรวง วัฒนธรรมและกรมต่างๆ [X_{๑๑}] ๓) การพัฒนาสภาวัฒนธรรม [X_๙] ๔) การดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ของสภาวัฒนธรรม [X_๘] ๕) การธรรมนูญสภาวัฒนธรรม [X_๕] ๖) คณะกรรมการบริหาร สภา วัฒนธรรมโดยรวม [X_๔] ๗) การมีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ๓-๔ องค์กร [X_{๓๓๓}] ๘) การมีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ ๓-๔ องค์กร [X_{๓๒๒}] ๙) การ มีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓-๔ องค์กร [X_{๓๑๓}] ๑๐) การที่ ประธานสภาวัฒนธรรมมีตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาวัฒนธรรม [X_{๑๘๓}] ๑๑) การที่ประธานสภาวัฒนธรรมเคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวัฒนธรรมก่อนการดำรงตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรม [X_{๑๗}] และ ๑๒) การที่ประธานสภาวัฒนธรรมมีอาชีพหลักเป็นธุรกิจ /กิจการ ส่วนตัว [X_{๑๔}] สามารถร่วมกันทำนายนการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม [Y] ได้ร้อยละ ๖๕.๓ โดย สามารถเขียนสมการถดถอยทำนายการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม [Y] ได้ดังนี้

$$Y = .๑๗๗ + .๑๖๐[X_{๑๒}] + .๑๓๔[X_{๑๑}] + .๓๖๐[X_{๙}] + .๑๗๐[X_{๘}] + .๐๘๔[X_{๕}] + .๐๕๙[X_{๔}] - .๐๘๓ [X_{๓๓๓}] - .๑๐๖ [X_{๓๒๒}] - .๐๘๐ [X_{๓๑๓}] - .๑๑๖ [X_{๑๘๓}] - .๐๖๔ [X_{๑๗}] + .๐๗๑ [X_{๑๔}]$$

๓. องค์ประกอบและรูปแบบความสัมพันธ์ ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับ การดำเนินงานของสภา วัฒนธรรม

การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภา วัฒนธรรมเอง โดยมีปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเห็นคุณค่าและความสำคัญ ของทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่และท้องถิ่น และหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ ทั้งในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์ การ สนับสนุนงบประมาณ วิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการ และอื่นๆ ซึ่งได้ส่งผลให้สภาวัฒนธรรมเป็น ศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้ง เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงาน วัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ

จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อดำเนินงานวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จึงสามารถเขียนเป็นองค์ประกอบและรูปแบบความสัมพันธ์ได้ดังภาพ

Research Title: Lessons of Cultural Council Implementation

Researcher: Kasak Tekhanmag & Kanda Tekhanmag

Research Fund: Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture

Year: 2012

ABSTRACT

The research objectives were 1) to study situations and lessons of cultural council implementations and 2) to analyze related factors of cultural council implementations. Quantitative research methodology, samples were 763 cultural councils. Data collected by questionnaires was reliable and analyzed by descriptive statistics (percentage, central tendency, deviation) and inference statistics (multiple regressions). Qualitative research methodology, applied field study by focus group interview, documentary analysis and non-participatory observation. 6 provinces in 6 regions (Phrae, Loi, Pra Nakorn Sri Ayuthaya, Chacherngsao, Kanchana Buri, and Krabi) were purposive sampling. Data analyzed by content analysis.

The main findings were:

1. Situations and lessons of cultural council implementations were: 1) cultural council regulations were widely implemented, 2) members of cultural councils were 3-4 representatives from government organizations, nongovernment organizations, community organizations, business organizations, and academic organizations, 3) the majority of cultural council directors were male, 40-60 years old, bachelor's degree, were businessmen, over 20 years resident, 2-4 years in this position, and a politician 4) cultural council directors generally showed great attitude and capability, 5) cultural council were generally well-administered, 6) in the last year there was a meeting of cultural council administrations, 50-79% of members were present, provincial cultural office created agendas and implemented, the most important problem was the budget, in the last year there was a meeting of cultural council, 50-79% of members were present, the most important problem was the budget. 7) cultural council meetings were generally productive/high quality, 8) cultural council implementation was generally only "average", 9) cultural council development was not fast enough to be called "good", 10) provincial cultural fund was low, 11) cultural council implementations' support was only "average", 12) cultural council situations and lessons were "average", and 13) cultural council achievements were only "average".

2. related factors of cultural council implementations were composed of 1) to receive some support for cultural council implementations from local

organizations [X₁], 2) to receive some support for cultural council implementations from the Ministry of Culture [X₂], 3) cultural council development [X₃], 4) cultural council implementation [X₄], 5) cultural regulation implementation [X₅], 6) cultural council administrative implementation [X₆], 7) there were 3-4 representatives from nongovernment organizations [X₇], 8) there were 3-4 representatives from public interests organizations [X₈], 9) there were 3-4 representatives from local administrative organizations [X₉], 10) cultural council director was a politician [X₁₀], 11) cultural council director had cultural implementation experience [X₁₁], and 12) cultural council director was a businessman [X₁₂]. All of these factors could forecast cultural council implementation [Y] to an accuracy level of 65.3% (Adjusted R Square = .653). The forecast equation was;

$$Y = .177 + .160[X_2] + .134[X_2] + .360[X_3] + .170[X_4] + .084[X_5] + .059[X_6] - .083 [X_7] - .106 [X_8] - .080 [X_9] - .116 [X_{10}] - .064 [X_{11}] + .071 [X_{12}]$$

3. components and related model was

